

	تاریخ آزمون: ۱۴۰۴/۰۸/۱۸	رشته: ادبیات و علوم انسانی	مرحله ۱: آزمون میان نوبت اول: فلسفه (۱)	
	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	
	تعداد صفحه: ۲	مرکز ارزشیابی خیلی سبز	منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی	
نمره	سؤالات (پاسخ برگ دارد).			ردیف
۲	درستی یا نادرستی هر یک از عبارتهای زیر را مشخص کنید: الف) طرح سؤال، اولین مرحله از مراحل تفکر و اندیشه‌ورزی در انسان است. ب) فلسفه در آغاز شامل همه دانش‌ها نبود. ج) یکی از مباحث اصلی و ریشه‌ای فلسفه، مطالعه توانایی انسان در شناخت هستی است. د) آنان که به اصالت فرد اعتقاد دارند، در سیاست معتقد به لیبرالیسم هستند. ه) کودکان در همان سنین ابتدایی از حوادث پیرامون خود سؤال می‌کنند و کنجکاوی خود را با گفتن کلمه «چیست» به پدر و مادر خود نشان می‌دهند. و) از نظر یکی از فیلسوفان بزرگ اسلامی، برای هر کسی امکان خروج از فطرت اول و قدم‌نهادن در وادی فطرت دوم وجود دارد. ز) اساس و شالوده نظریات مختلف در علوم، همان مبانی پذیرفته شده در فلسفه‌های مضاف است. ح) بخش ریشه‌ای فلسفه فقط به وجودشناسی می‌پردازد و بخش فرعی آن به مباحث دیگر علوم می‌پردازد.			۱
۲	جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید: الف) روش فلسفه با دانش مشابه است. ب) چنین گفته شده که اصطلاح فیلسوفوس را برای اولین بار در مقابل کلمه به کار گرفت. ج) میان «تفکر» و «تفکر فلسفی» رابطه از نسب اربعه برقرار است. د) درباره قوانین و احکام کلی و عام حاکم بر هستی و وجود بحث می‌کند. ه) معرفت به وجود فرع بر است. و) پذیرفته شده توسط ما هستند که هدف‌هایمان در زندگی را تعیین می‌کنند. ز) در تمثیل غار افلاطون منظور از غار تاریک همان است.			۲
۲	گزینه مناسب را انتخاب کنید: الف) چرا مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم به شمار می‌روند؟ (۱) به جهت اینکه از هستی و موجودیت موجودات بحث می‌کنند. (۲) چون به توانایی عقل و استدلال‌های عقلی تکیه می‌کنند. ب) بررسی موضوعات بنیادین علم فیزیک، توسط از طریق انجام می‌گیرد. (۱) فیزیکدان - حواس و آزمایش (۲) فیلسوف - عقل و استدلال ج) کدام گزینه درست نیست؟ (۱) بررسی مبانی هر علم در فلسفه، فلسفه مضاف آن علم است. (۲) نظریات علمی اساس و شالوده فلسفه‌های مضاف است. د) کدام پرسش فلسفی است؟ (۱) آغاز و انجام جهان چگونه است؟ (۲) جهان از چه موادی تشکیل شده است؟			۳

	مرحله ۱: آزمون میان نوبت اول: فلسفه (۱)	رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۴/۰۸/۱۸													
	نام و نام خانوادگی:	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه													
	منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی	مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۲													
ردیف	سؤالات (پاسخ برگ دارد).			نمره												
۴	با توجه به ارتباط میان بخش‌های فرعی و اصلی فلسفه و علوم، گزاره‌ها را در جای مناسب قرار دهید. (۱) دایرهٔ شناخت انسان محدود به امور حسی است. (۲) انسان علاوه بر بعد جسمانی دارای بعد روحانی نیز است. (۳) اگر کسی دروغی بگوید و نفع من در آن باشد ایرادی ندارد. الف) ← ب) ← ج)			۰/۷۵												
۵	جدول را کامل کنید. <table><tr><td>اصطلاحات</td><td>معنای اولیه</td><td>معنای رایج و کنونی</td></tr><tr><td>فلسفه</td><td>.....الف.....</td><td>دانش خالص</td></tr><tr><td>سوفیست</td><td>دانشمند</td><td>.....ب.....</td></tr><tr><td>فیلسوفوس</td><td>.....ج.....</td><td>.....د.....</td></tr></table>			اصطلاحات	معنای اولیه	معنای رایج و کنونی	فلسفه	الف.....	دانش خالص	سوفیست	دانشمند	ب.....	فیلسوفوس	ج.....	د.....	۱
اصطلاحات	معنای اولیه	معنای رایج و کنونی														
فلسفه	الف.....	دانش خالص														
سوفیست	دانشمند	ب.....														
فیلسوفوس	ج.....	د.....														
۶	به سؤال‌های زیر پاسخ کوتاه بدهید: واژهٔ فلسفه معرب چه کلمه‌ای است؟			۰/۵												
۷	موضوع تفکر در مرتبهٔ دوم چیست؟			۰/۵												
۸	در مراحل اندیشه‌ورزی، تفکر در اندوخته‌ها به چه معناست؟			۰/۵												
۹	موضوع فلسفه چیست؟			۰/۵												
۱۰	موضوع کدام دانش دربارهٔ چگونگی کسب فضیلت‌ها و دوری از بدی‌هاست؟			۰/۵												
۱۱	چرا برای درک بهتر هر مکتب فلسفی، ابتدا باید فلسفه‌ای را که پشتوانهٔ آن است را مطالعه کرد؟			۰/۵												
۱۲	هدف از بیان تمثیل غار توسط افلاطون چیست؟			۰/۵												
۱۳	به سؤال‌های زیر پاسخ کامل بدهید: منظور از فطرت ثانی چیست و کدام فیلسوف این موضوع را مطرح کرده است؟			۱												
۱۴	منظور از فلسفه‌های مضاف چیست و در کدام بخش فلسفه قرار می‌گیرند؟			۱/۲۵												
۱۵	اصالت توأمان فرد و جامعه را توضیح دهید.			۱/۵												
۱۶	نقش فیلسوفان در علوم تربیتی چیست؟ مثال بزنید.			۱/۵												
۱۷	چرا سقراط مایل نبود او را «سوفیست» (سوفسطایی) بخوانند و وی از چه لفظی با چه معنایی برای خود استفاده کرد؟			۱												
۱۸	فرق فلسفه با سایر علوم به لحاظ موضوع چیست؟			۱												
۱۹	تفاوت فیلسوف با عوام مردم در بررسی مسائل بنیادین فلسفی در چیست؟ (۳ مورد)			۱/۵												
	موفق باشید			جمع نمره												
				۲۰												

فلسفه (۱)

درستی یا نادرستی هر یک از عبارت‌های زیر را مشخص کنید: (۲ نمره)

- (الف) طرح سؤال، اولین مرحله از مراحل تفکر و اندیشه‌ورزی در انسان است.
- (ب) فلسفه در آغاز شامل همه دانش‌ها نبود.
- (ج) یکی از مباحث اصلی و ریشه‌ای فلسفه، مطالعه توانایی انسان در شناخت هستی است.
- (د) آنان که به اصالت فرد اعتقاد دارند، در سیاست معتقد به لیبرالیسم هستند.
- (ه) کودکان در همان سنین ابتدایی از حوادث پیرامون خود سؤال می‌کنند و کنجکاوی خود را با گفتن کلمه «چيست» به پدر و مادر خود نشان می‌دهند.
- (و) از نظر یکی از فیلسوفان بزرگ اسلامی، برای هر کسی امکان خروج از فطرت اول و قدم نهادن در وادی فطرت دوم وجود دارد.
- (ز) اساس و شالوده نظریات مختلف در علوم، همان مبانی پذیرفته شده در فلسفه‌های مضاف است.
- (ح) بخش ریشه‌ای فلسفه فقط به وجودشناسی می‌پردازد و بخش فرعی آن به مباحث دیگر علوم می‌پردازد.

راهنمای تصحیح

- (الف) نادرست (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۴)
- (ب) نادرست (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۷)
- (ج) درست (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۳)
- (د) درست (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۶)
- (ه) نادرست (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۴)
- (و) درست (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۵)
- (ز) درست (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۵)
- (ح) نادرست (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۳ و ۱۴)

(الف)

درس Box

شاخه‌های فلسفه، از جمله فلسفه‌های مضاف، حلقه اتصال و پل ارتباطی بین بخش اصلی فلسفه (هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی) با علوم مختلف و محدوده‌های خاص هستند یعنی قواعد هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی را به حوزه‌های خاص علوم منتقل می‌کنند. اگر قوانین بنیادین وجودشناسی را به علوم مختلف سرایت دهیم، باز هم کاری فلسفی کرده‌ایم. هر علمی شاخه‌ای از فلسفه را در خود دارد و مبانی یا مسائل بنیادین آن علم در این بخش (فلسفه‌های مضاف) بررسی می‌شوند.

آنچه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته می‌شود، شالوده نظریات در علوم مختلف قرار می‌گیرد.

مثال سؤال «آیا فضایل اخلاقی ذاتاً برای ما ارزشمند است؟» در فلسفه اخلاق بررسی می‌شود.

شاخه‌های
فلسفه یا
فلسفه‌های
مضاف

(د) تأثیر اعتقاد به اصالت فرد یا جامعه بر جامعه‌شناسان:

- معتقدین به اصالت فرد، همواره منافع افراد را بر منافع جامعه مقدم دانسته و در برنامه‌ریزی‌ها، بیشتر به منافع فرد توجه دارند و در سیاست نیز معتقد به لیبرالیسم هستند که تأمین‌کننده آزادی‌های فردی است.
- معتقدین به اصالت جامعه در برنامه‌های فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی خود، سمت و سویی اجتماعی دارند و منافع جمع را در اولویت قرار می‌دهند و در سیاست نیز به سوسیالیسم اعتقاد دارند که تأمین‌کننده منافع جمعی است.

واسطه رسیدن انسان از معلومات به مجهولات و از پرسش‌ها به پاسخ‌هاست. پاسخی است که انسان به روحیه «پرسشگری» خود می‌دهد. پرسشگر معمولاً آن را با کلمه «چرا» نشان می‌دهد. مراحل آن: (۱) روبه‌روشدن با مسئله ← (۲) طرح سؤال ← (۳) تفکر در اندوخته‌ها ← (۴) رسیدن به پاسخ	
مشغولیت انسان به امور روزمره و معمولی زندگی است. در آن انسان از روش‌ها و ابزارهای مختلف برای پاسخ‌گویی به امور روزانه خود استفاده می‌کند. عبورکردن از مسائل روزمره زندگی و پاسخ به سؤالات بنیادین است. نیاز به تلاش و جدیت پیوسته‌ای دارد. حرکت با عقل و استدلال برای پاسخ به سؤالات اساسی است. هر انسانی با هر شغلی می‌تواند وارد آن شود و نیازی به فیلسوف‌بودن نیست.	تفکر غیرفلسفی (فطرت اول) تفکر فلسفی (فطرت دوم/ثانی) اقسام آن
مراحل آن تفاوتی با مراحل تفکر غیرفلسفی ندارد بلکه در مورد موضوعات بنیادین است. (۱) روبه‌روشدن با مجهول و مسائل فلسفی ← (۲) طرح پرسش‌های فلسفی ← (۳) رسیدن به معلومات و تفکر در اندوخته‌ها و انتخاب معلومات مناسب ← (۴) رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت	مراحل تفکر فلسفی

پاسخ خیلی تشریحی ✓ الف) روبه‌رو شدن با مجهول‌ها و مسئله‌های فلسفی، اولین قدم از مراحل تفکر فلسفی است.

مراحل تفکر فلسفی:

روبه‌روشدن با مجهول‌ها و مسئله‌های فلسفی ← طرح پرسش‌های فلسفی ← رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته‌ها و انتخاب معلومات مناسب با سؤال ← رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت

(ب)

فلسفه که یک لفظ عام و کلی بود، در ابتدا و ایام قدیم، شامل همه دانش‌ها بود.

(ه)

کودکان در همان سنین ابتدایی از حوادث پیرامون خود سؤال می‌کنند و کنجکاوی خود را با گفتن کلمه «چرا» به پدر و مادر خود نشان می‌دهند.

(ز) آن‌چه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود، اساس و شالوده نظریات در علوم مختلف قرار می‌گیرد.

(ح)

این نادرست است که بگوییم فقط بخش ریشه‌ای فلسفه به وجودشناسی می‌پردازد و بخش فرعی به مباحث دیگر علوم، بلکه فلسفه بحث اصلی‌اش در مورد وجودشناسی و معرفت‌شناسی است.

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید: (۲ نمره)

- (الف) روش فلسفه با دانش مشابه است.
(ب) چنین گفته شد، وسوفوس را برای اولین
(ج) میان «تفکر» و «تفکر فلسفی» رابطه از نسب اربعه برقرار است.
(د) درباره قوانین و احکام کلی و عام حاکم بر هستی و وجود بحث می کند.
(ه) معرفت به وجود فرع بر .. است.
(و) شده توسط هستند هایمان در زندگی را تعیین می کنند.
(ز) در تمثیل غار افلاطون منظور از غار تاریک همان است.

راهنمای تصحیح

(الف) ریاضی (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۹)

(ب) سقراط (۰/۲۵) سوفیست (درس ۱ - صفحه ۷)

(ج) مطلق (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۱۱)

(د) هستی شناسی (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۳)

(ه) امکان شناخت (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۳)

(و) باورهای (۰/۲۵) (درس ۳ - صفحه ۲۱)

(ز) عالم ماده (۰/۲۵) (درس ۳ - صفحه ۲۵)

یادتون باشه معرفت یعنی شناخت و هستی یعنی وجود.

Hint

درس Box

(الف) مقایسه موضوع فلسفه با ریاضیات، شیمی و اخلاق:

فلسفه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می پردازد.

ریاضیات درباره مقدار و کمیت بحث می کند.

شیمی درباره ساختمان مواد و ترکیب میان آنها بحث می گوید.

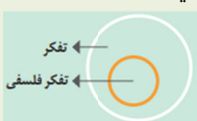
اخلاق درباره چگونگی کسب فضیلت ها و دوری از بدی ها می پردازد.

(ز)

افلاطون این تمثیل را در	خود برای توضیح	اش بیان کرده است.
هدف از بیان این تمثیل: نشان دادن این که فلسفه چگونه انسان		حقیقی هدایت می کند.
خلاصه تمثیل: غار تاریکی وجود دارد که در آن انسان ی		له غار به زنجیر
شده اند و توان حرکت ندارند. اینان تا به >	ندیده	سایه های افراد بیرون غار
به درون می افتد و صدای آنان را می	د	یه ها می دانند...
غار تاریک: هما	ت	
انسان های درون غار: آدم هایی ک		ریند هوس ها و نفسانیات خود زندانی اند.
انسان های در حال رفت و آمد بیرون از غار: عالم اصل	قی	ت اصلی
منظور موجودات مادی اند.		
از سایه های روی دیوار غار: واقعیت	جهان هستند.	
پاره شدن زنجیر یکی از زندانیان:	م	ن
خورشید: نماد بالاترین خیر که	قایق از اوست.	
کسی که از غار بیرون رفته: فیلسو	خ	رمنطقی برهاند.

نکته

(ج) هر تفکر فلسفی، نوعی تفکر است اما بعضی تفکرات خوب به شکل مقابل که رابطه عموم و خصوص مطلق را در این باره نشان داده است دقت کنید:

۳ گزینه مناسب را انتخاب کنید: (۲ نمره)

- (الف) چرا مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم به شمار می‌روند؟
- (۱) به جهت اینکه از هستی و موجودیت موجودات بحث می‌کنند.
- (۲) چون به توانایی عقل و استدلال‌های عقلی تکیه می‌کنند.
- (ب) بررسی موضوعات بنیادین علم فیزیک، توسط از طریق انجام می‌گیرد.
- (۱) فیزیکدان - حواس و آزمایش
- (۲) فیلسوف - عقل و استدلال
- (ج) کدام گزینه درست نیست؟
- (۱) بررسی مبانی هر علم در فلسفه، فلسفه مضاف آن علم است.
- (۲) نظریات علمی اساس و شالوده فلسفه‌های مضاف است.
- (د) کدام پرسش فلسفی است؟
- (۱) آغاز و انجام جهان چگونه است؟
- (۲) جهان از چه موادی تشکیل شده است؟

راهنمای تصحیح

(الف) گزینه «۱» (۰/۵) (درس ۱ - صفحه ۹)

(ب) گزینه «۲» (۰/۵) (درس ۱ - صفحه ۱۰)

(ج) گزینه «۲» (۰/۵) (درس ۲ - صفحه ۱۴ و ۱۵)

(د) گزینه «۱» (۰/۵) (درس ۱ - صفحه ۳)

(الف)

فلسفه درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند، بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می‌پردازد. فیلسوف درباره آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست. به همین خاطر، مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم به شمار می‌آیند.

(ب)

دانشمندان علوم تجربی با استفاده از حواس پنج‌گانه و روش تجربی مسائل را حل می‌کنند.	علوم تجربی	شباهت و تفاوت آن با دانش‌های دیگر
روشن‌ها حسی و تجربی است و ابزارشان حواس یا وسایل تجربی است.		
ریاضی‌دانان، از طریق عقل و عملیات فکری و استدلال به جواب مسائل می‌رسند.	ریاضیات	
ریاضیات در روش به فلسفه شبیه اما در موضوع متفاوت با آن است.		

(ج)

مفاهیم	توضیحات
بخش اصلی فلسفه	این بخش در صدد بحث و بررسی اصل و حقیقت وجود و مسائل پیرامون آن است. شامل دو بخش: ۱- هستی‌شناسی ۲- معرفت‌شناسی
هستی‌شناسی	درباره قوانین و احکام کلی و عام حاکم بر هستی و وجود بحث می‌کند.
معرفت‌شناسی	توانایی انسان در شناخت هستی را مورد مطالعه قرار می‌دهد.
بخش‌های فرعی فلسفه	بخش‌های فرعی فلسفه در حکم شاخه‌ها و ستون‌های آنند. شاخه‌های دانش فلسفه، آن دسته از دانش‌های فلسفی هستند که قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌سازند و قوانین بنیادی آن محدوده از وجود را بیان می‌کنند.
نحوه پیدایش شاخه‌های فلسفه	با تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند اخلاق، دین، تاریخ و طبیعت، شاخه‌هایی از فلسفه مانند فلسفه اخلاق، فلسفه دین، فلسفه تاریخ و فلسفه طبیعت شکل می‌گیرد.
رابطه میان علوم و فلسفه‌های مضاف	مبانی و زیربنای علوم در فلسفه بررسی می‌شوند و گاهی به آن بخش از مباحث فلسفی که مبانی هر علم را بررسی می‌کند، فلسفه مضاف آن علم گفته می‌شود. آن‌چه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود، اساس و شالوده نظریات در علوم قرار می‌گیرد.

(۵)

عموماً نمی‌توان معیار و ملاک خیلی دقیقی برای تفکیک سؤالات مشخص کرد اما می‌توان از طریق وجه تفاوت آن‌ها به نوع هر دسته از سؤالات پی برد.

سؤال بنیادین	سؤال غیر بنیادین
۱- با روش عقلی قابل پاسخ است نه حس و تجربه مانند: آیا هر علت دارای معلول خاص خود است؟	۱- قابل پاسخ با ابزار حس و تجربه است. مانند: چرا آتشفشان فوران می‌کند؟
۲- عدم پاسخ به آن‌ها خللی در زندگی ما به وجود نمی‌آورد. مانند: علت‌العلل هستی دارای ذات ممکن است یا واجب؟	۲- بدون پاسخ به آن‌ها خللی متوجه ما می‌شود. مانند: امروز چه لباسی بپوشم.
۳- حیطة آن بیشتر مربوط به امور کلی است نه جزئی. مانند: ویژگی‌های معلول‌های موجود در هستی چیست؟	۳- مربوط به موضوعات جزئی و خاص است. مانند: غذای امروز چه چیزی باشد؟
۴- فقط در علم فلسفه بررسی می‌شوند. مانند: چرا درد و رنج هست؟ (بررسی در ریشه‌های آن)	۴- در علوم مختلف مطرح و بررسی می‌شوند. مانند: چرا دستم درد می‌کند؟ (بررسی در پزشکی)

ایران تونلنه
توشه ای برای موفقیت

۴

با توجه به ارتباط میان بخش‌های فرعی و اصلی فلسفه و علوم، گزاره‌ها را در جای مناسب قرار دهید. (۷۵٪ نمره)

- (۱) دایره شناخت انسان محدود به امور حسی است.
 - (۲) انسان علاوه بر بعد جسمانی دارای بعد روحانی نیز است.
 - (۳) اگر کسی دروغی بگوید و نفع من در آن باشد ایرادی ندارد.
- الف) ← ب) ← ج)

راهنمای تصحیح

- الف) جمله ۱ مربوط به بخش اصلی فلسفه است. / دایره شناخت انسان محدود به امور حسی است. (۷۵٪)
- ب) جمله ۲ مربوط به بخش فرعی فلسفه است. / انسان علاوه بر بعد جسمانی دارای بعد روحانی نیز است. (۷۵٪)
- ج) جمله ۳ مربوط به علوم یا علم خاص است. / اگر کسی دروغی بگوید و نفع من در آن باشد ایرادی ندارد. / علم اخلاق (۷۵٪) (درس ۲ - صفحه ۱۳ و ۱۴)

جدول را کامل کنید. (۱ نمره)

۵

اصطلاحات	معنای اولیه	معنای رایج و کنونی
فلسفه	الف.....	دانش خاص
سوفیست	دانشمند	ب.....
فیلسوفوس	ج.....	د.....

راهنمای تصحیح « (درس ۱ - صفحه ۷)

اصطلاحات	معنای اولیه	معنای رایج و کنونی
فلسفه	دوستداری دانایی (۰/۲۵)	دانش خاص
سوفیست	دانشمند	مغالطه‌کار (۰/۲۵)
فیلسوفوس	دوستدار دانش (۰/۲۵)	دانشمند (۰/۲۵)

سیر تحول معنایی فلسفه و سوفیست:

فیلیوسوفیا (دوستداری دانایی) ← دانشمند ← مترادف شدن با دانش
سوفیست (دانشمند) ← مغالطه‌کار و سفسطه به معنای مغالطه‌کاری است.

نکته

ایران تونل
توشه ای برای موفقیت

به سؤال‌های زیر پاسخ کوتاه بدهید:

۶ واژه فلسفه معرب چه کلمه‌ای است؟ (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح >> فیلسوفیا (۵/۰) (درس ۱ - صفحه ۷)

لفظ فلسفه ریشه یونانی دارد. این لفظ معرب کلمه فیلسوفیا است. فیلسوفیا مرکب از دو کلمه فیلو به معنی دوستداری و سوفیا به معنای دانایی است. پس کلمه فیلسوفیا به معنی دوستداری دانایی است. بنابراین واژه فلسفه در آن زمان‌ها اختصاص به این دانش خاص نداشت و همه دانش‌ها را شامل می‌شد. رفته‌رفته کلمه فیلسوف به مفهوم دانشمند ارتقاء پیدا کرد و کلمه فلسفه نیز مترادف با دانش شد.

موضوع تفکر در مرتبه دوم چیست؟ (۵/۰ نمره)

۷

راهنمای تصحیح

پرسش‌های اساسی و فلسفی (۵/۰) (درس ۱ - صفحه ۵)

درجین Box

ملاصدرای شیرازی در رابطه با تفکر نظریاتی دارد:

همان تفکر غیرفلسفی است. شایسته نیست که انسان در آن بماند. در هر صورتی چه به فطرت ثانی راه پیدا کنیم چه نکنیم باز به آن نیازمندیم.	فطرت اول	دو مرحله تفکر:
همان تفکر فلسفی و اندیشیدن در مسائل بنیادین است. هدف از آن امور عالی و برتر است.	فطرت ثانی	

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

در مراحل اندیشه ورزی، تفکر در اندوخته ها به چه معناست؟ (۵/۰ نمره)

۸

راهنمای تصحیح در معلومات و دانسته های خود اندیشه کنیم. (۵/۰) (درس ۱ - صفحه ۴)

دانشی است که با روش عقلی (استدلالی) به دنبال بررسی بنیادی‌ترین و اساسی‌ترین موضوعات جهان است. وجه تمایز آن با سایر علوم ← موضوع مورد بحث فیلسوف کسی است که در اصل وجود و حقیقت جهان و انسان تفکر می‌کند و سعی دارد این مسائل را به صورت عقلانی تبیین کند.

فلسفه

بنیادی‌ترین و اصلی‌ترین موضوعات در مورد اصل وجود و حقیقت جهان

موضوع فلسفه

حل و تبیین عقلانی عمیق‌ترین دغدغه‌های انسان

روش فلسفه

تکیه بر توانایی‌های عقلانی انسان و تجزیه و تحلیل دانسته‌ها

عملیات فکری و استدلال برای رسیدن به پاسخ مسئله

۱۰ موضوع کدام دانش دربارهٔ چگونگی کسب فضیلت‌ها و دوری از بدی‌هاست؟ (۵/۵ نمره)

راهنمای تصحیح >> الف) دانش اخلاق (۵/۵) (درس ۲ - صفحه ۱۴)

درس Box

شاخه‌های فلسفه، از جمله فلسفه‌های مضاف، حلقهٔ اتصال و پل ارتباطی بین بخش اصلی فلسفه (هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی) با علوم مختلف و محدوده‌های خاص هستند یعنی قواعد هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی را به حوزه‌های خاص علوم منتقل می‌کنند.

شاخه‌های فلسفه یا فلسفه‌های مضاف

اگر قوانین بنیادین وجودشناسی را به علوم مختلف سرایت دهیم، باز هم کاری فلسفی کرده‌ایم. هر علمی شاخه‌ای از فلسفه را در درون خود دارد و مسائل بنیادین همان علم در این بخش (فلسفه‌های مضاف) بررسی می‌شوند.

آن‌چه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته می‌شود، شالودهٔ نظریات در علوم مختلف قرار می‌گیرد.

مثال سؤال «آیا فضایل اخلاقی ذاتاً برای ما ارزشمند است؟» در فلسفهٔ اخلاق بررسی می‌شود.

ایران توننده
توشه ای برای موفقیت

مرحله ۱: آزمون میان‌نوبت اول | پایه یازدهم ادبیات و علوم انسانی

۱۱ چرا برای درک بهتر هر مکتب فلسفی، ابتدا باید فلسفه‌ای که پشتوانه آن است را مطالعه کرد؟ (۵/۵ نمره)

راهنمای تصحیح « زیرا مکتب‌های گوناگون تربیتی، در آثار بسیاری از فیلسوفان ریشه دارند. (۵/۵) (درس ۲ - صفحه ۱۷ - یک تهره)

هدف از بیان تمثیل غار توسط افلاطون چیست؟ (۵/۰ نمره)

۱۲

راهنمای تصحیح هدف از آن نشان‌دادن چگونگی هدایت انسان توسط فلسفه به سمت آزاداندیشی است. (۵/۰) (درس ۳ - صفحه ۲۴)

هدف از بیان تمثیل غار هدایت انسان به سمت آزاداندیشی نیست بلکه هدف از آن نشان‌دادن چگونگی هدایت انسان توسط فلسفه به سمت آزاداندیشی است.

نکته

به سؤال‌های زیر پاسخ کامل بدهید:

۱۳ منظور از فطرت ثانی چیست و کدام فیلسوف این موضوع را مطرح کرده است؟ (۱ نمره)

راهنمای تصحیح >> تفکر دربارهٔ سؤالات اساسی و فلسفی (۵/۵) را فطرت ثانی می‌نامند. ملاصدرا (۵/۵) (درس ۱ - صفحه ۵)

درجی Box

مفاهیم	توضیحات
تفکر	تفکر واسطهٔ رسیدن انسان از مجهولات به معلومات و از پرسش‌ها به پاسخ‌هاست. با آن، پاسخ سؤال‌ها را می‌یابیم و امور روزانه خود را سامان می‌دهیم و لذا می‌توان گفت بدون تفکر کاری از انسان ساخته نیست.
مراحل اندیشه‌ورزی	روبه‌روشدن با مسئله ← طرح سؤال ← تفکر در اندوخته‌ها ← رسیدن به پاسخ
دو مرتبه تفکر	مرتبه اول روبه‌روشدن با سؤال‌های معمولی و روزانه و به دنبال پاسخ آن‌ها بودن است (تفکر غیرفلسفی). / مرتبه دوم پرداختن به سؤالات بنیادین و اساسی به صورت جدی و به دنبال پاسخ آن‌ها برآمدن است (تفکر فلسفی).
مراحل تفکر فلسفی	روبه‌روشدن با مجهول‌ها و مسئله‌های فلسفی ← طرح پرسش‌های فلسفی ← رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته‌ها و انتخاب معلومات مناسب با سؤال ← رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت
فطرت اول و ثانی	ملاصدرا مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آن‌ها را فطرت اول و ورود به آن پرسش‌های اساسی و تفکر در آن‌ها را فطرت ثانی، یعنی فطرت دوم می‌نامد.

ایران تونل
توشه‌ای برای موفقیت

راهنمای تصحیح

از تأمل فیلسوفانه دربارهٔ حوزه‌هایی مانند اخلاق، دین، تاریخ و طبیعت فلسفه‌های مضاف ایجاد می‌شوند. (۰/۵)
برخی این قبیل شاخه‌های فلسفه را، فلسفه‌های مضاف می‌نامند زیرا کلمه فلسفه به کلمه‌ای که نام آن دانش یا موضوع خاص است اضافه شده است (۰/۵) فلسفه‌های مضاف جزو شاخه‌های (فرعی) فلسفه هستند. (۰/۲۵) (درس ۲ - صفحه ۱۳ و ۱۵)

۱۵ اصلت توأمان فرد و جامعه را توضیح دهید. (۱/۵ نمره)

راهنمای تصحیح

گرچه افراد تحت تأثیر عوامل اجتماعی قرار می‌گیرند، اما هیچگاه قدرت اختیار و تصمیم‌گیری خود را از دست نمی‌دهند و توانایی تأثیرگذاری بر جامعه را دارند. (۰/۷۵) جامعه صرفاً جمع افراد نیست بلکه با گرد هم آمدن افراد و زندگی طولانی آنان با یکدیگر، یک روح جمعی در جامعه شکل می‌گیرد که می‌تواند بر افراد جامعه تأثیر بگذارد و آن‌ها را تابعی از ویژگی‌ها و ساختار جامعه قرار دهد. (۰/۷۵) (درس ۲ - صفحه ۱۶)

درسی Box

دیدگاه اصلت فرد	فیلسوفان پیرو اصلت فرد، جامعه را مجموعه‌ای از افراد می‌دانند که کنار هم زندگی می‌کنند.
اصلت جامعه	اینان معتقدند که افراد یک جامعه نقش و هویت مستقلی ندارند و اندیشه‌ها و تصمیم‌گیری‌های آنان تابع شرایط اجتماعی آنان است.
تأثیر اعتقاد به اصلت فرد یا جامعه بر جامعه‌شناسان	تأثیر زیادی در شیوه بررسی مسائل اجتماعی توسط جامعه‌شناسان دارد. معتقدین به اصلت فرد، همواره منافع افراد را بر منافع جامعه مقدم دانسته و در برنامه‌ریزی‌ها، بیشتر به منافع فرد توجه دارند و در سیاست نیز معتقد به لیبرالیسم هستند که تأمین‌کننده آزادی‌های فردی است. معتقدین به اصلت جامعه، برنامه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی آنان، سمت و سویی اجتماعی دارد و منافع جمع را در اولویت قرار می‌دهند و در سیاست نیز به سوسیالیسم اعتقاد دارند که تأمین‌کننده منافع جمعی است.
دیدگاه اصلت فرد و جامعه، توأمان	هم افراد اصلت دارند و هم جامعه. گرچه افراد تحت تأثیر عوامل اجتماعی قرار می‌گیرند، اما هیچگاه قدرت اختیار و تصمیم‌گیری خود را از دست نمی‌دهند و توانایی تأثیرگذاری بر جامعه را دارند. جامعه صرفاً جمع افراد نیست، بلکه با گرد هم آمدن افراد و زندگی طولانی آنان با یکدیگر، یک روح جمعی در جامعه شکل می‌گیرد که می‌تواند بر افراد جامعه تأثیر بگذارد و آن‌ها را تابعی از ویژگی‌ها و ساختار جامعه قرار دهد.

ایران تونل
توشه‌ای برای موفقیت

نقش فیلسوفان در علوم تربیتی چیست؟ مثال بزنید. (۷۵ نمره)

۱۶

راهنمای تصحیح

فیلسوفان دیدگاه‌هایی در فلسفه دارند که همان دیدگاه‌ها سبب پیدایش مکاتب بزرگ تربیتی شده است. (۰/۷۵)
مثلاً، فلاسفه‌ای مانند افلاطون، ارسطو و ابن‌سینا که در هستی‌شناسی معتقد به ماوراءالطبیعه هستند و در انسان‌شناسی نیز علاوه بر بدن، روح را هم پذیرفته‌اند، مکتب‌های تربیتی نزدیک به هم را پدید آورده‌اند (۰/۷۵)
(درس ۲ - صفحه ۱۷ - یک تهریه)

چرا سقراط مایل نبود او را «سوفیست» (سوفسطایی) بخوانند و وی از چه لفظی با چه معنایی برای خود استفاده

کرد؟ (۱ نمره)

راهنمای تصحیح

سقراط به سبب تواضع و فروتنی در برابر دانایی و علم (۲/۲۵) و شاید به خاطر هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها (۲/۲۵)، مایل نبود او را سوفیست یا دانشمند بخوانند از این‌رو خود را فیلسوفوس (فیلسوف) یعنی دوستدار دانش نامید.

(۲/۵) (درس ۱ - صفحه ۷)

درس‌Box

بررسی دقیق‌تر:

معنی سوفیست	معنای اولیه: دانشمند/ معنای رایج و کنونی: مغالطه‌کار
معنی فیلسوفوس	معنای اولیه: دوستدار دانش/ معنای رایج و کنونی: دانشمند
معنی سفسطه	این لفظ در زبان عربی از لفظ سوفیست گرفته شد و معنای مغالطه‌کاری پیدا کرد.
لفظ و ریشه فلسفه	معنای اولیه: دوستداری دانایی ← معنای بعدی: مطلق دانش ← معنای رایج و کنونی: دانش خاص لفظ فلسفه ریشه یونانی دارد. این لفظ عربی شده کلمه فیلسوفیا است. فیلسوفیا مرکب از دو کلمه فیلو به معنی دوستداری و سوفیا به معنای دانایی است. پس کلمه فیلسوفیا به معنی دوستداری دانایی است. بنابراین واژه فلسفه در آن زمان‌ها اختصاص به این دانش خاص نداشت و همه دانش‌ها را شامل می‌شد. رفته‌رفته کلمه فیلسوف به مفهوم دانشمند ارتقاء پیدا کرد و کلمه فلسفه نیز مترادف با دانش شد.
دلایل عدم تمایل سقراط به استفاده از لفظ سوفیست	سقراط به سبب تواضع و فروتنی در برابر دانایی و علم و شاید به خاطر هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها، مایل نبود او را سوفیست یا دانشمند بخوانند از این‌رو خود را فیلسوفوس (فیلسوف) یعنی دوستدار دانش نامید.

سایر علوم هر کدام به موضوع خاصی از میان موضوعات جهان و زندگی انسان می‌پردازند. (۴/۵) اما فلسفه این‌گونه نیست. فلسفه دربارهٔ یک موجود خاص بحث نمی‌کند بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می‌پردازد. (۴/۵) (یا فیلسوف دربارهٔ آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست). (درس ۱ - صفحه ۹)

راهنمای تصحیح

فرق فیلسوف با مردمان دیگر این است که اولاً فیلسوف دربارهٔ همین مسائل به نحو جدی فکر می‌کند؛ (۵/۰) ثانیاً با روش درست وارد این قبیل مسائل می‌شود و پاسخ می‌دهد. (۵/۰) او تابع برهان و استدلال است؛ نه تابع افراد و اشخاص (۵/۰) (درس ۳ - صفحه ۲۳)

درس‌Box

به معنای آن است که هیچ سخنی را بدون دلیل نپذیریم و تابع برهان و استدلال باشیم نه تابع افراد و اشخاص.	
عموم مردم در مسائل فلسفی می‌اندیشند ولی با تفکر یک فیلسوف فرق دارد:	استقلال در اندیشه (آزاداندیشی)
(۱) فیلسوف دربارهٔ مسائل بنیادین به نحو جدی می‌اندیشد.	
(۲) فیلسوف با روش درست یعنی استدلال و برهان پیش می‌رود.	
یک فیلسوف بیش از دیگران استقلال در اندیشه و آزاداندیشی دارد و صرفاً تابع برهان و دلیل است نه تابع افراد و اشخاص.	